

Analyse

Afrapportering om SU-udgifter til vandrende arbejdstagere, 2023

Indhold

Afrapportering om SU-udgifter til vandrende arbejdstagere, 2023	1
1. Sammenfatning	3
1.1 Om afrapporteringen	3
1.2 Hovedkonklusioner i årets afrapportering	4
1.2.1 Kapitel 2: Engelsksprogede uddannelser samt beskæftigelse	4
1.2.2 Kapitel 3: Udviklingen i antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU	4
1.2.3 Kapitel 4: Prognose for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere	5
2. Engelsksprogede uddannelser samt beskæftigelse	6
2.1 Antal engelsksprogede uddannelser	7
2.2 Nye engelsksprogede uddannelser	8
2.3 Tilgangen af studerende på engelsksprogede uddannelser	9
2.4 Engelsksprogede studerendes beskæftigelse og udvandring	9

3. Udviklingen i antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU

12

3.1 SU til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande	12
3.2 Metode for opgørelse af udgifterne til SU til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande	14
3.3 Stigning i antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande	14
3.4 Vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU, fordelt på institutionstyper	16
3.5 Skærpet kontrol	17

4. Prognose for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere, primo 2023

19

4.1 Afvigelse i forhold til forrige prognose	19
--	----

1. Sammenfatning

1.1 Om afrapporteringen

SU-forligskredsen (regeringen, DF, RV, SF, K, LA) aftalte i 2013, at hvis SU-udgifterne til vandrende arbejdstagere fra EU/EØS-lande væsentligt overskred et aftalt niveau på 468 mio. kr. (2023-pl), skulle forligskredsen tage initiativ til at nedbringe udgifterne til det aftalte niveau.

SU-forligskredsen har siden 2013 fulgt udviklingen i SU-udgifterne til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande. Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM) har i den forbindelse fremlagt en årlig afrapportering vedrørende udviklingen i antallet af EU- og EØS-borgere, der modtager SU i kraft af status som vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande.

På baggrund af at SU-udgifterne til vandrende arbejdstagere i flere år har overskredet det aftalte niveau – og at UFM's prognoser skønnede, at udviklingen ville fortsætte – blev der i juni 2021 indgået Aftale om reduktion af engelsksprogede videregående uddannelser mellem af et bredt flertal i Folketinget (S, V, DF, SF, K, og LA). Som opfølgning på aftalen blev engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser lukket, således at disse som udgangspunkt udbydes på dansk. Det fremgår i aftalen, at "der lukkes for tilgang til disse [engelsksprogede] uddannelser fra sommeroptaget 2022." Universitetsuddannelserne er ikke omfattet af reduktionerne. Aftalepartierne var dog enige om at følge udviklingen på de tilbageværende engelsksprogede uddannelser – herunder universiteterne.

Der er med aftalen også undtaget engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser med et samlet optag på ca. 650 uddannelsespladser, der fortsat kan udbydes på engelsk.

Det fremgår endvidere af aftalen, at "Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at følge udviklingen på de tilbageværende engelsksprogede uddannelser tæt, og om nødvendigt tage yderligere værnsinitiativer, hvis tilgangen stiger væsentligt. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil derfor følge udviklingen i tilgangen af engelsksprogede studerende i tæt dialog med institutionerne og aflægge en årlig rapport til SU-forligskredsen."

Som opfølgning på aftalen om reduktion af engelsksprogede uddannelser viser afrapporteringen derfor også udviklingen i studerendes tilgang og beskæftigelse på engelsksprogede uddannelser, ligesom den også indeholder en prognose for SU-udgifterne til vandrende arbejdstagere fra EU/EØS-lande i årene 2022-2026.

1.2 Hovedkonklusioner i årets afrapportering

Afrapporteringen viser, at SU-udgifterne i 2022 fortsat ligger over det i SU-reformen aftalte niveau på 468 mio. kr. (2023-pl). Prognosen for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere fra EU/EØS-lande skønner dog, at reduktionerne af engelsksprogede uddannelser vil nedbringe SU-udgifterne til vandrende arbejdstagere i overensstemmelse med det aftalte fra 2025.

Afrapporteringen består af tre kapitler:

1.2.1 Kapitel 2: Engelsksprogede uddannelser samt beskæftigelse

Kapitel 2 viser udviklingen i tilgangen og beskæftigelsen for engelsksprogede studerende¹.

Antallet af studerende på de engelsksprogede uddannelser i alt er i 2022 på 14.819. Dette er et fald siden 2017, hvor tilgangen var på 15.782. Antallet af engelsksprogede studerende er steget mellem 2021 (4.458) og 2022 (4.606), men er på et lavere niveau end i 2017 og 2018.

Samtidig er antallet af engelsksprogede udbud af videregående uddannelser faldet fra 437 i 2017 til 324 i 2022. Det svarer til, at 23 pct. af uddannelsesudbuddet i 2022 var engelsksproget.

Antallet af fuldførte engelsksprogede dimittender er steget fra 2.071 i 2009 til 7.059 i 2019, mens andelen af de engelsksprogede dimittender, som er i beskæftigelse er faldet fra 32 pct. til 30 pct.

Fra 2021 til 2022 er beskæftigelsen hos engelsksprogede studerende steget fra 35 til 36 pct. for dimittender fra kandidatuddannelser, mens den er faldet fra 35 til 32 pct. og 17 til 16 pct. for hhv. dimittender fra professions- og erhvervsakademiuddannelser.

Det bemærkes, at aftalen om reduktion af engelsksprogede uddannelser først er trådt i kraft fra sommeroptaget 2022, og at beskæftigelsen derfor fortsat måles for dimittender, der ikke er omfattet af den aftalte beskæftigelsesbonus, der først opgøres fra 2025.

1.2.2 Kapitel 3: Udviklingen i antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU

Kapitel 3 viser udviklingen i vandrende arbejdstagere fra EU/EØS-lande, der modtager SU. Antallet er steget siden 2013.

I 2022 udgjorde vandrende arbejdstagere fra EU/EØS-lande 4 pct. af samtlige støttemodtagere på de videregående uddannelser. Det er samme andel som i 2021.

¹ Engelsksprogede studerende er defineret som studerende, der ikke har grundskole eller ungdomsuddannelse fra Danmark, og som har et statsborgerskab uden for Norden, fratrasket Erasmus Mundus-studerende, Nordic Master studerende, selvbetalere og fripladsstuderende. Tilgangen til uddannelser, der forventes lukkede eller omlagte til dansk som følge af den politiske aftale, indgår ikke.

SU-udgifterne til EU-/EØS-arbejdstagere udgør foreløbigt 621 mio. kr. (2023-pl) for 2022. Det skønnes, at de endelige udgifter vil udgøre 595 mio. kr. for 2022 (2023-pl). Udgiften for 2022 overstiger således det i SU-reformen fra 2013 aftalte niveau på 468 mio. kr. før skat og tilbageløb i 2023-pl.

Det bemærkes, at udgiften for 2022 vil blive lavere, da der også i 2023 vil blive rejst tilbagebetalingskrav mod studerende, der ikke har opretholdt status som vandrende arbejdstager i 2022. For støtteåret 2022 er der pt. rejst krav om tilbagebetaling for 25 mio. kr. (2023-pl).

1.2.3 Kapitel 4: Prognose for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere

Kapitel 4 viser prognosen for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande for perioden 2022-2026. Prognosen for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere skønner, at udgifterne vil være 595 mio. kr. efter kontrolindsats¹ i 2022 og 455 mio. kr. i 2026. De faldende udgifter skyldes primært implementeringen af Aftalen om reduktionen af engelsksprogede uddannelser fra sommeroptaget 2022.

Det bemærkes, at der er en afvigelse i forhold til forrige prognose. Prognosen for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere fra primo 2022 undervurderer i 2022 de faktiske udgifter korrigeret for kontrolindsats med 75 mio. kr.

Afvigelsen skyldes primært, at der i prognosen forventes et fald i de gennemsnitlige SU-klip pr. SU-modtager i 2022, mens klipforbruget faktisk steg med godt 1 klip.

Det bemærkes, at SU-prognosen er forbundet med usikkerhed.

¹SU-udgifterne er korrigeret for den forventede effekt af den løbende kontrolindsats, hvor der rejses tilbagebetalingskrav, hvis SU-modtagerne ikke lever op til kriterierne for vandrende arbejdstagere.

2. Engelsksprogede uddannelser samt beskæftigelse

I *Aftale om reduktion af engelsksprogede videregående uddannelser* fra juni 2021 blev aftalepartierne enige om, at SU-udgifterne til vandrede arbejdstagere skulle nedbringes ved, at engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser lukkes eller omlægges til dansk fra sommeroptaget 2022, dog med undtagelse af ca. 650 pladser.

Aftalepartierne var desuden enige om, at *"der er et behov for at følge udviklingen på de tilbageværende engelsksprogede uddannelser tæt, og om nødvendigt tage yderligere værnsinitiativer, hvis tilgangen stiger væsentligt. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil derfor følge udviklingen i tilgangen af engelsksprogede studerende i tæt dialog med institutionerne og aflægge en årlig rapport til SU-forligskredsen."*

Aftalepartierne besluttede også *"som led i den årlige afrapportering til SU-forligskredsen at følge udviklingen i beskæftigelsen for engelsksprogede studerende tæt med henblik på at understøtte et politisk fokus på, at der sker en forbedring af beskæftigelsen for engelsksprogede studerende."*

Der blev med aftalen konkret aftalt en beskæftigelsesbonus med en årlig ramme på 50 mio. kr. fra 2025. Rammen fordeles til institutionerne ift. antallet af engelsksprogede studerende, og udbetales hvis institutionen øger beskæftigelsesgraden for sine engelsksprogede dimittender. Den nuværende gennemsnitlige beskæftigelsesgrad er på ca. 30 pct. for engelsksprogede studerende, som er i beskæftigelse i Danmark to år efter endt studie. Den fulde ramme udbetales, hvis institutionerne lykkes med at øge beskæftigelsesgraden med 5 pct.-point i 2025, 7,5 pct.-point i 2026 og med 10 pct.-point fra 2027.

Dette kapitel gør på den baggrund status for udviklingen i antallet af engelsksprogede uddannelser, tilgang af engelsksprogede studerende til engelsksprogede uddannelser og engelsksprogede studerendes beskæftigelse.

Det bemærkes dog, at aftalen om reduktionen af engelsksprogede uddannelser først er trådt i kraft fra sommeroptaget 2022, og at beskæftigelsen derfor fortsat måles for dimittender, der ikke er omfattet af den aftalte beskæftigelsesbonus, der først opgøres fra 2025.

2.1 Antal engelsksprogede uddannelser

Antallet af engelsksprogede udbud på de videregående uddannelser er faldet fra 437 i 2017 til 324 i 2022. Det svarer til, at 23 pct. af uddannelsesudbuddet i 2022 var engelsksproget. På kandidatuddannelserne er 47 pct. af udbuddene på engelsk, jf. tabel 1. På professionsbacheloruddannelserne er 6 pct. af udbuddene på engelsk.

Aftale om reduktion af engelsksprogede videregående uddannelser betød, at omkring 90 erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser lukkes. 21 engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser videreføres. Effekterne af aftalen kan ses i udviklingen fra sommeren 2022 og frem. 2022-tallet indeholder også uddannelser med vinterstart i 2022, og der er derfor flere end 21 engelsksprogede udbud på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne i tabellen nedenfor, da nogle af de lukkede engelsksprogede udbud havde optag i vinteren 2022.

Tabel 1

Udbud af engelsksprogede videregående uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriets ressort, antal og andel af alle udbud, 2017-2022

	Antal						Andel					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erhvervsakademiuddannelser (EA)	48	45	43	42	42	14	23%	21%	20%	20%	19%	7%
Professionsbachelor (overbygning)	46	41	39	37	36	15	44%	40%	38%	37%	35%	17%
Professionsbachelor	27	26	29	26	26	16	10%	10%	10%	10%	10%	6%
Akademisk bachelor	36	38	31	32	29	28	11%	11%	9%	10%	9%	8%
Kandidatuddannelser	277	276	260	257	252	250	49%	49%	48%	48%	48%	47%
I alt	434	427	402	394	386	324	29%	29%	27%	27%	26%	23%

Anm.: Tabellen viser antallet af udbud, der har haft en tilgang det pågældende år. Året bliver talt fra den 1/10 året før til 30/9 i året. Udbud er defineret som en uddannelse på en institution inden for en kommune. Erhvervsakademiuddannelser er ikke talt med som selvstændige udbud. Øvrige korte og mellemlange videregående uddannelser og akademiske overbygningsuddannelser vises ikke særskilt, men indgår i totalen.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

2.2 Nye engelsksprogede uddannelser

Der er i 2022 godkendt 28 nye uddannelser, hvoraf fem er på engelsk. Det er en bacheloruddannelse og fire kandidatuddannelser, der er godkendt på engelsk, jf. tabel 2.

Tabel 2

Nye kandidat-, bachelor-, erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser fordelt på, hvorvidt de er engelsksprogede, 2016-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erhvervsakademiuddannelse						
Antal nye	0	0	0	6	6	2
Heraf på engelsk	0	0	0	0	0	0
Antal på engelsk (pct.)				0%	0%	0%
Professionsbachelor						
Antal nye	6	3	2	3	13	9
Heraf på engelsk	1	0	0	0	0	0
Antal på engelsk (pct.)	17%	0%	0%	0%	0%	0%
Professionsbachelor (overbygning)						
Antal nye	2	3	3	3	3	1
Heraf på engelsk	0	0	0	0	0	0
Antal på engelsk (pct.)	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Bachelor						
Antal nye	6	6	5	5	1	7
Heraf på engelsk	2		1	1	0	1
Antal på engelsk (pct.)	33%	0%	20%	20%	0%	14%
Kandidat						
Antal nye	5	7	11	3	4	9
Heraf på engelsk	4	7	7	2	3	4
Antal på engelsk (pct.)	80%	100%	64%	67%	75%	44%
Akademisk overbygningsuddannelse						
Antal nye				3	1	
Heraf på engelsk				1	0	
Antal på engelsk (pct.)				33%	0%	
I alt						
Antal nye	19	19	21	23	28	28
Heraf på engelsk	7	7	8	4	3	5
Antal på engelsk (pct.)	37%	37%	38%	17%	11%	18%

Anm.: Årstallet henviser til året for ansøgningen. Optællingen omfatter alle godkendt eller foreløbig godkendt ansøgninger ekskl. dubleringer og flytninger. To engelsksprogede kandidatuddannelser fra ansøgningsåret 2021, der ved sidste års opdatering stod med status="Indsendt" er nu medtaget, da de har fået ændret status til "Godkendt"

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets prækvalifikationsregister.

2.3 Tilgangen af studerende på engelsksprogede uddannelser

Tilgangen til engelsksprogede udbud er i 2022 på 14.819. Her er fraregnet de erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, der som følge af aftalen har lukket for optag i sommeren 2022. Det er et fald siden 2017, hvor tilgangen var på 15.782. Antallet af engelsksprogede studerende er steget mellem 2021 og 2022, men er på et lavere niveau end i 2017 og 2018.

Tabel 3

Tilgang til engelsksprogede videregående uddannelser ekskl. lukkede eller omlagte uddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriets ressort og antal engelsksprogede studerende på de engelsksprogede uddannelser.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erhvervsakademiuddannelser (EA)	166	180	156	162	191	152
<i>Heraf engelsksprogede studerende</i>	<i>132</i>	<i>150</i>	<i>113</i>	<i>119</i>	<i>153</i>	<i>119</i>
Professionsbachelor (overbygning)	205	164	185	127	148	176
<i>Heraf engelsksprogede studerende</i>	<i>115</i>	<i>110</i>	<i>113</i>	<i>84</i>	<i>103</i>	<i>134</i>
Professionsbachelor	398	367	419	396	417	463
<i>Heraf engelsksprogede studerende</i>	<i>268</i>	<i>236</i>	<i>270</i>	<i>250</i>	<i>291</i>	<i>317</i>
Akademisk bachelor	2.618	2.731	2.034	2.137	2.116	2.016
<i>Heraf engelsksprogede studerende</i>	<i>674</i>	<i>715</i>	<i>481</i>	<i>467</i>	<i>627</i>	<i>672</i>
Kandidatuddannelser	12.395	12.495	12.075	12.601	12.603	12.003
<i>Heraf engelsksprogede studerende</i>	<i>3.968</i>	<i>3.524</i>	<i>3.216</i>	<i>3.208</i>	<i>3.279</i>	<i>3.360</i>
I alt	15.782	15.938	14.869	15.423	15.485	14.819
<i>Heraf engelsksprogede studerende</i>	<i>5.157</i>	<i>4.735</i>	<i>4.193</i>	<i>4.128</i>	<i>4.458</i>	<i>4.606</i>

Anm.: Tilgangen til engelsksprogede udbud, som er lukket pga. aftalen om reduktion af engelsksprogede uddannelser, er fjernet af opgørelsen. Engelsksprogede studerende er studerende, som ikke har grundskole eller ungdomsuddannelse fra Danmark, og som har et statsborgerskab uden for Norden, fratrasket Erasmus Mundus-studerende, Nordic Master studerende, selvbetalere og fripladsstuderende. Det bemærkes, at nordiske studerende ikke indgår om engelsksprogede studerende, selv om de kan modtage SU under status som EU-/EØS-arbejdstager.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

2.4 Engelsksprogede studerendes beskæftigelse og udvandring

Antallet af fuldførte engelsksprogede dimittender er steget fra 2.071 i 2009 til 7.059 i 2019, mens andelen af de engelsksprogede dimittender, som er i beskæftigelse er faldet fra 32 pct. til 30 pct. Andelen af engelsksprogede dimittender, der er udrejst, har været nogenlunde konstant, jf. tabel 4.

Tabel 4

Status 12.-23. måned efter fuldførelse for engelsksprogede studerende, 2008-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Erhvervsakademi uddannelser (EA)											
Beskæftigelse	20 %	18 %	14 %	13 %	13 %	12 %	15 %	16 %	14 %	17 %	16 %
Ledige	5 %	6 %	8 %	10 %	11 %	11 %	9 %	10 %	8 %	10 %	9 %
I uddannelse	35 %	40 %	43 %	43 %	43 %	46 %	43 %	42 %	37 %	40 %	43 %
Uden for arbejdsstyrken	10 %	9 %	10 %	7 %	9 %	8 %	8 %	7 %	7 %	5 %	5 %
Udrejst	30 %	27 %	24 %	26 %	23 %	24 %	25 %	25 %	35 %	27 %	27 %
Antal fuldførte	559	819	1.062	1.079	1.226	1.350	1.438	1.631	1.721	1.605	1.384
Professions-bachelor (overbygning)											
Beskæftigelse			26 %	31 %	25 %	28 %	27 %	27 %	27 %	25 %	24 %
Ledige			9 %	13 %	15 %	14 %	17 %	13 %	14 %	13 %	12 %
I uddannelse			28 %	19 %	25 %	18 %	15 %	15 %	14 %	16 %	15 %
Uden for arbejdsstyrken			8 %	10 %	8 %	10 %	11 %	12 %	10 %	8 %	6 %
Udrejst			30 %	26 %	27 %	29 %	30 %	34 %	35 %	37 %	42 %
Antal fuldførte			188	333	603	679	817	914	1.034	1.126	1.002
Professions-bachelor											
Beskæftigelse	32 %	24 %	19 %	19 %	19 %	18 %	26 %	26 %	29 %	35 %	32 %
Ledige	5 %	6 %	5 %	10 %	9 %	9 %	11 %	8 %	9 %	8 %	12 %
I uddannelse	10 %	11 %	10 %	13 %	13 %	15 %	14 %	13 %	14 %	11 %	13 %
Uden for arbejdsstyrken	5 %	6 %	8 %	7 %	5 %	8 %	8 %	8 %	6 %	6 %	6 %
Udrejst	48 %	53 %	57 %	51 %	54 %	50 %	42 %	45 %	41 %	40 %	37 %
Antal fuldførte	518	474	662	642	794	824	738	717	707	691	698
Kandidat-uddannelser											
Beskæftigelse	39 %	37 %	36 %	34 %	35 %	34 %	34 %	34 %	34 %	35 %	36 %
Ledige	7 %	7 %	9 %	11 %	12 %	11 %	10 %	9 %	8 %	8 %	9 %
I uddannelse	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Uden for arbejdsstyrken	12 %	11 %	12 %	10 %	12 %	12 %	11 %	12 %	12 %	10 %	10 %
Udrejst	40 %	44 %	42 %	45 %	40 %	42 %	44 %	44 %	45 %	47 %	45 %
Antal fuldførte	994	1.103	1.416	1.728	2.000	2.239	2.674	3.930	3.886	3.913	3.975
I alt											
Beskæftigelse	32 %	28 %	25 %	25 %	25 %	25 %	27 %	28 %	28 %	30 %	30 %
Ledige	6 %	7 %	8 %	11 %	12 %	11 %	11 %	10 %	9 %	9 %	10 %
I uddannelse	13 %	16 %	17 %	17 %	17 %	17 %	15 %	13 %	12 %	12 %	12 %
Uden for arbejdsstyrken	10 %	9 %	11 %	9 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	8 %	8 %

Udrejst	39 %	40 %	39 %	39 %	36 %	37 %	37 %	39 %	41 %	41 %	40 %
Antal fuldførte	2.071	2.400	3.328	3.782	4.623	5.092	5.667	7.192	7.348	7.335	7.059

Anm.: Engelsksprogede studerende er studerende, som ikke har grundskole eller ungdomsuddannelse fra Danmark, og som har et statsborgerskab uden for Norden. Det er først ved opgørelser af dimittender fra 2017 og frem muligt at fjerne Erasmus Mundus, Nordic Master, selvbetalere, fripladsstuderende fra opgørelsen, hvorfor de ikke er fjernet af denne opgørelse. Inkluderer fuldførte fra erhvervsakademiuddannelser, professionsbacheloruddannelser og kandidatuddannelser under Uddannelses- og Forskningsministeriets ressort.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

3. Udviklingen i antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU

3.1 SU til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande

Som udgangspunkt skal man være dansk statsborger for at få SU i Danmark. Udenlandske statsborgere kan dog i særlige tilfælde opnå ret til SU. Studerende med udenlandsk statsborgerskab kan således ligestilles med danske statsborgere efter en række danske regler eller – når det drejer sig om statsborgere fra et andet EU-/EØS-land – efter EU-retten, herunder reglerne for ligestilling af vandrende arbejdstagere, jf. Boks 3.1.

Fokus i denne status er de studerende fra EU-/EØS-lande eller Schweiz, der har opnået ret til SU ved at blive ligestillet som vandrende arbejdstagere i Danmark efter EU-retten, i kapitlet benævnt *vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande med SU*.

Boks 3.1 Regler for ligestilling af udenlandske statsborgere

Udenlandske statsborgere har mulighed for at søge om at blive ligestillet med danske statsborgere, og dermed opnå ret til dansk SU, efter danske regler eller efter EU-retten, jf. SU-bekendtgørelsen.

Ligestilling efter danske regler

- Den studerende kom til Danmark sammen med sine forældre (med fast ophold her i landet hos forældrene) før den studerende fyldte 20 år
 - Den studerende har i mindst 2 år haft ophold i Danmark og været gift med en dansk statsborger
 - Den studerende arbejder eller har haft arbejde i Danmark i mindst 2 år med minimum 30 timers erhvervsarbejde om ugen
 - Den studerende har opholdt sig i Danmark i mindst 5 år
 - Den studerende tilhører det danske mindretal i Sydslesvig
 - Den studerende er omfattet af § 2, stk. 2 (flygtninge), § 2, stk. 3 (familiesammenført til en flygtning) eller § 2, stk. 4 (andre familiesammenførte) i lov om integration.
-

- Den studerende er tyrkisk statsborger og barn af en tyrkisk arbejdstager, hvor begge har registreret bopæl i Danmark

Ligestilling efter EU-retten

Den studerende er statsborger i et EU-/EØS-land eller Schweiz og

- Har status som vandrende arbejdstager i Danmark
- Har været bosat i Danmark i fem år.

Den studerende er:

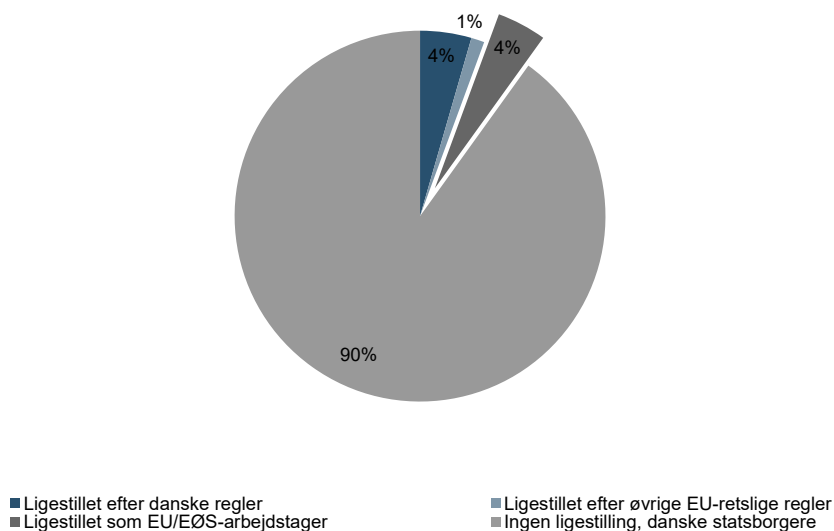
- Barn af en EU-/EØS-arbejdstager
- Ægtefælle til en EU-/EØS-arbejdstager
- Forælder til en EU-/EØS-arbejdstager
- I familie med en EU-/EØS-statsborger og har været bosat i Danmark i fem år.

Som følge af EU-Domstolens afgørelse i sag C-46/12, L.N. af 21. februar 2013 har EU-/EØS-borgere, der indrejser til Danmark med det hovedformål at studere, i modsætning til praksis før domsafsigelsen, ret til SU, hvis de samtidig har status som vandrende arbejdstagere i Danmark. Som udgangspunkt skal den studerende have beskæftigelse i mindst 10 - 12 timer ugentligt.

I 2022 udgjorde vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande 4 pct. af samtlige støttemodtagere på de videregående uddannelser, jf. Figur 1. Det er samme andel som i 2021.

Figur 1

Støttemodtagere på videregående uddannelser fordelt på ligestillingsårsag, pct., 2022

Anm.: Videregående uddannelser på erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

3.2 Metode for opgørelse af udgifterne til SU til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande

Studerende, der er blevet godkendt til at modtage SU som vandrende arbejdstagere i Danmark efter EU-retten, skal opretholde arbejdstagerstatus i hele perioden med SU. Retten til SU bortfalder ved mistet arbejdstagerstatus. Alle vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, der modtager SU, får derfor hver måned deres beskæftigelse kontrolleret i et digitalt kontrolsystem. Der rejses tilbagebetalingskrav for de studerende, der har mistet arbejdstagerstatus.

Statistikken i dette kapitel er opgjort pr. april 2023 og tager derfor højde for de tilbagebetalingskrav, der frem til dette tidspunkt er blevet rejst ved kontrolindsatsen. Kontrolindsatsen gennemføres typisk ¾ år efter udbetalingsmåneden. I 2. kvartal 2023 rejses der således stadig krav, der vedrører udgifter for støtteåret 2022, hvorfor antal støttemodtagere samt den opgjorte udgift til SU til vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande for 2022 vil falde.

3.3 Stigning i antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande

EU-domstolens afgørelse i 2013 og den heraf følgende ændrede praksis har, som tidligere anslået, betydet en stigning i antallet af EU-/EØS-arbejdstagere med SU. Antallet af EU-/EØS-arbejdstagere med SU er i 2022 ca. 12.300, jf. Figur 3.

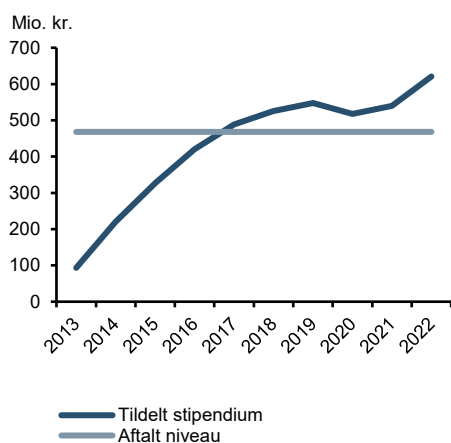
Som det fremgår af *Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse* (2013), blev der indarbejdet et aftalt niveau for merudgifterne til SU efter L.N.-dommen svarende til, at udgifterne ikke væsentligt må overstige 468 mio. kr. før skat og tilbageløb i 2023-pl.

SU-udgifterne til EU-/EØS-arbejdstagere udgør foreløbigt 621 mio. kr. (2023-pl) for 2022. Jf. Kapitel 4 skønnes det, at de endelige udgifter vil udgøre ca. 595 mio. kr. for 2022 (2023-pl).

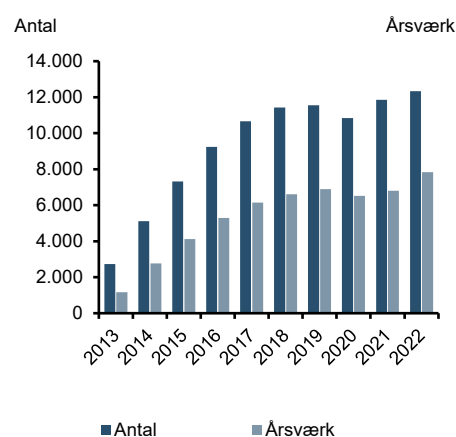
Det forventes dermed, at udgiften for 2022 vil overskride den aftalte ramme for udgifter til SU til EU-/EØS-arbejdstagere. Jf. Kapitel 4 forventes det dog, at SU-udgifterne frem mod 2026 falder til 455 mio. kr. som følge af indfasningen af *Aftale om reduktion af engelsksprogede videregående uddannelser* (2021).

Figur 2

Tildelt SU-stipendium for EU-/EØS-arbejdstagere før skat og tilbageløb, mio. kr. (2023-pl) samt aftalt niveau. 2013-2022*.

Figur 3

EU-/EØS-arbejdstagere som modtager SU, antal stipendiemodtagere og antal stipendieårsværk, 2013-2022*.

Anm.: Et stipendieårsværk svarer til stipendier i 12 måneder for en eller flere personer.

*Tallene for især 2022 vil blive nedjusteret i løbet af 2023, da krav mod de enkelte støtteår rejses løbende ved kontrolindsatsen.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Tyskland er det land, hvor der kommer flest vandrende arbejdstagere fra, efterfulgt af Polen og Slovakiet, jf. tabel 5.

Tabel 5

Vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU, fordelt på statsborgerskab (top 15), antal og pct.vis udvikling, 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pct.-vis udvikling fra 2021-2022
Tyskland	143	328	520	718	865	1.023	1.146	1.127	1.209	1.274	5%
Polen	208	377	559	700	874	952	940	869	1019	1134	11%
Slovakiet	104	238	492	775	976	1.053	1.050	1.029	1.146	1.084	-5%
Spanien	77	160	262	340	405	508	565	581	789	1012	28%
Italien	63	134	240	387	500	595	664	665	842	980	16%
Rumænien	493	959	1.255	1.385	1.386	1.278	1.132	1.010	1.049	979	-7%
Ungarn	163	372	578	746	845	837	824	796	890	878	-1%
Grækenland	56	114	180	232	311	406	437	392	441	540	22%
Sverige	93	162	240	293	315	344	390	383	445	461	4%
Tjekkiet	24	76	181	346	467	501	496	453	475	450	-5%
Island	89	128	184	230	307	352	364	377	390	416	7%
Litauen	432	653	716	749	751	778	731	609	501	403	-20%

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pct.- vis udvik- ling fra 2021- 2022
Kroatien	0	10	35	85	169	252	311	334	412	401	-3%
Norge	19	46	110	170	209	234	253	290	358	389	9%
Portugal	27	55	82	132	196	238	239	223	269	329	22%

Anm.: Tabellen medtager de 15 lande med flest EU-/EØS-arbejdstagere med SU i Danmark i 2022.

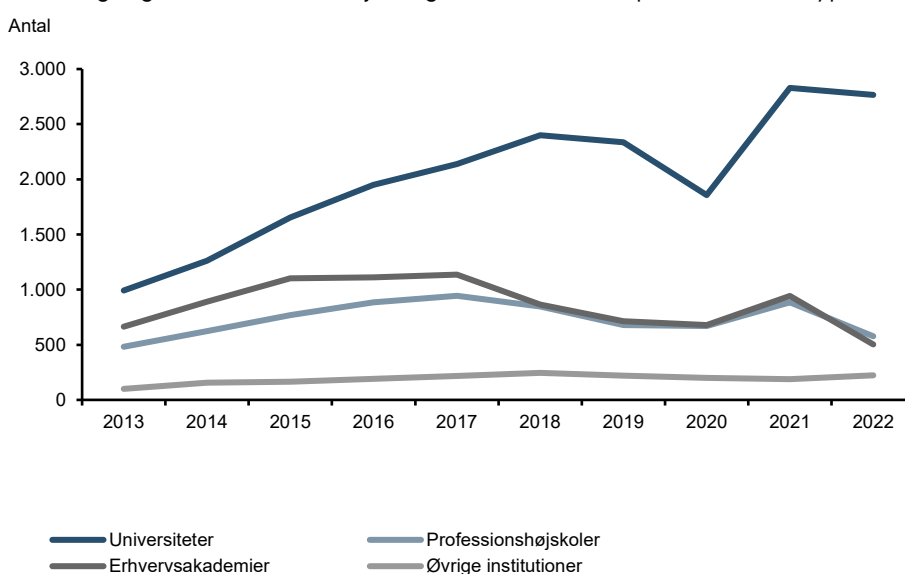
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

3.4 Vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, som modtager SU, fordelt på institutionstyper

Antallet af vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, der starter på en uddannelse og modtager SU på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og universiteterne er faldet med henholdsvis 439, 308 og 62 støttemodtagere fra 2021 til 2022. jf. Figur 4.

Figur 4

Første tilgang af EU-/EØS-arbejdstagere til SU fordelt på institutionstyper, 2013-2022

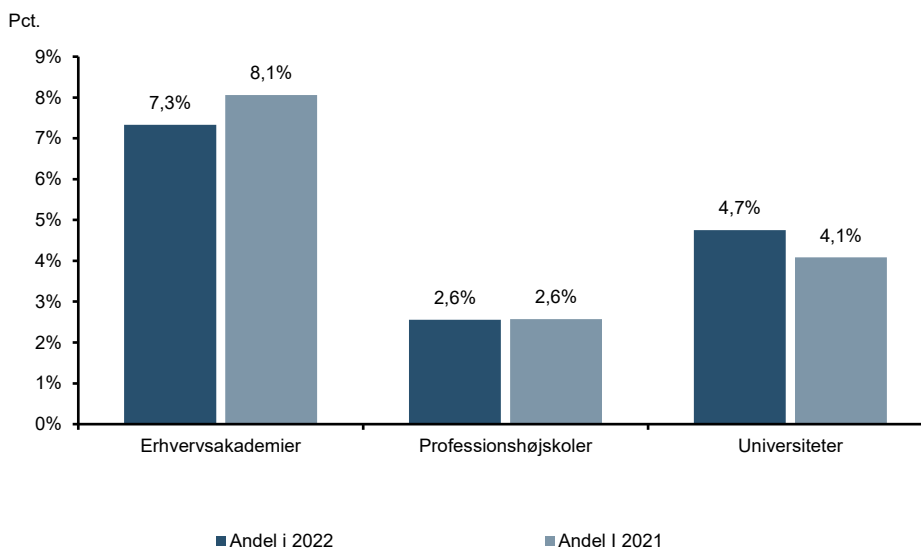

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

I 2022 udgør vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande 7 pct. af samtlige støttemodtagere på erhvervsakademierne, 3 pct. på professionshøjskolerne og 5 pct. på universiteterne, jf. Figur 5. I forhold til 2021 er andelen faldet på erhvervsakademierne, stagneret på professionshøjskolerne og steget på universiteterne.

Figur 5

Andel af SU-støttemodtagere, som er vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, pct., 2021-2022

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

3.5 Skærpet kontrol

Vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, der modtager SU, skal opretholde deres beskæftigelse for at bevare retten til at modtage SU. Som udgangspunkt skal beskæftigelsen have en vis grad af stabilitet og udgøre mindst 10 - 12 timer ugentligt.

Som aftalt i SU-forligskredsen i *Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studiegennemførelse* (2013) blev en skærpet administrativ praksis indført efter L.N.-dommen med det formål at undgå misbrug. Hver måned screenes alle vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-landes beskæftigelse digitalt, og de studerende, der ikke umiddelbart lever op til kriterierne for beskæftigelse, udtages til manuel kontrol. Det betyder, at de vandrende arbejdstagere fra EU-/EØS-lande, der ikke opfylder beskæftigelseskravet, får stoppet deres SU og modtager et krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt SU.

I årene fra 2014 til 2022 er der ved kontrolindsatsen rejst i alt 17.512 tilbagebetalingskrav for støtteårene 2014-2022, jf. tabel 6.

Tabel 6

Krav rejst mod EU-/EØS-arbejdstagere for støtteårene, antal og mio. kr. (2023-pl), 2014-2022*

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Samlet 2014-2022
Antal krav	1.150	1.705	2.297	2.529	2.347	2.169	2.064	1.874	1.377	17.512
Samlet krav mio. kr.	31	38	49	49	45	39	42	36	25	354

Anm.: *Tallene for især 2022 vil blive opjusteret i løbet af 2023, da krav mod de enkelte støtteår rejses løbende ved kontrolindsatsen.

Antallet af rejste krav ved kontrolindsatsen opgjort efter det støtteår, de vedrører. Der er også rejst krav om tilbagebetaling i perioden fra januar 2013 til april 2014, men disse krav kan ikke opgøres særskilt. Eksklusiv frafaldne krav.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

4. Prognose for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere, primo 2023

Prognosen for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere er opdateret primo 2023. Udgifterne forventes at være 595 mio. kr. efter kontrolindsats² i 2022 og 455 mio. kr. i 2026. De faldende udgifter skyldes implementeringen af *Aftalen om reduktionen af engelsk-sprogede uddannelser* fra sommeroptaget 2022.

De forventede SU-udgifter i 2022 ligger i den opdaterede prognose ca. 75 mio. kr. over de forventede udgifter i prognosen fra primo 2022, jf. tabel 1. Fra 2023 og frem opjusterer prognosen de forventede SU-udgifter med ca. 30 mio. kr. årligt, jf. nedenfor.

Tabel 1

Prognose for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere, primo 2023 og primo 2022, 2020-2026, mio. kr. (2023-pl)

	2022	2023	2024	2025	2026	Varigt
Prognose, primo 2023	595	510	475	460	455	455
Afstand til aftalt niveau (468 mio. kr.)	127	42	7	-8	-13	-13
Prognose, primo 2022	520	480	450	430	425	425
Effekt af justering af prognose	75	30	25	30	30	30

Anm.: Prognosen er afrundet til nærmeste 5 mio. kr. Udgifterne er efter løbende kontrolindsats og før tilbageløb. Prognosen er behæftet med usikkerhed.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

4.1 Afvigelse i forhold til forrige prognose

Prognosen for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere fra primo 2022 undervurderer i 2022 de faktiske udgifter korigeret for kontrolindsats med 75 mio. kr. Udgifterne er både undervurderet for erhvervsakademi-, professionsbachelor- og universitetsuddannelser, jf. tabel 2.

² SU-udgifterne er korigeret for den forventede effekt af den løbende kontrolindsats, hvor der rejses tilbagebetalingskrav, hvis SU-modtagerne ikke lever op til kriterierne for vandrende arbejdstagere.

Tabel 2

Justering af prognose for SU-udgifter til vandrende arbejdstagere, mio. kr. (2023-pl)

	2022	2023	2024	2025	2026	Varigt
Erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser	32	-7	-7	1	4	6
Universitetsuddannelser	42	35	34	27	24	24
Samlet justering	74	28	27	28	29	30

Anm.: Justering af prognosen for SU-udgifter for vandrende arbejdstagere fra primo 2023 i forhold til prognosen fra primo 2022. Totalen summer ikke pga. afrunding.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Afvigelsen skyldes primært, at der i prognosen forventedes et fald i det gennemsnitlige forbrug af SU-klip pr. SU-modtager i 2022, mens klipforbruget faktisk steg med godt 1 klip pr. SU-modtager. Den tidligere prognose forventede et fald, da de gennemsnitlige SU-klip pr. SU-modtager i 2021 var lavere end i 2019 og 2020.

Stigningen skyldes dels ændringer i fordelingen på studieårgange blandt SU-modtagerne, hvor færre nu er i begyndelsen af uddannelsesforløbet end tidligere. Der er foretaget justeringer i prognosemodellen, der bl.a. korrigerer for denne effekt.

Covid-19 har bidraget med yderligere usikkerhed i prognosen, da den har påvirket SU-adfærden blandt vandrende arbejdstagere i 2020 og 2021. Det gør det vanskeligt at isolere den underliggende udvikling i årene, som benyttes i fremskrivningen. Dette er også medvirkende til afvigelsen i 2022.